

VÁLTOZTASS!

TEKERD LE! KAPCSOLD KI! HASZNOSÍTSD ÚJRA! SÉTÁLJ!

Tegyünk fogadalmat!

Európai Bizottság

**A „Europe Direct” szolgáltatása segít Önnek választ találni
az Európai Unióval kapcsolatos kérdéseire.**

**A szolgáltatás ingyenesen hívható telefonszáma (*):
00 800 6 7 8 9 10 11**

(*) Egyes mobiltelefon-szolgáltatók nem engednek hozzáférést a 00 800-as telefonszámokhoz, vagy kiszámlázzák ezeket a hívásokat.

Jelentős mennyiségű további információt talál az Európai Unióról az Interneten.
Az információk az Európa szerveren, a következő címen állnak rendelkezésre: <http://europa.eu>

Rendszerező adatok a kiadvány végén találhatóak.

Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala, 2007

ISBN 978-92-79-06212-4

© Európai Közösségek, 2007

Sokszorosítása engedélyezett, amennyiben a forrást feltüntetik.

Printed in Belgium

Újrahasznosított papírra nyomtatva, amely elnyerte az EU grafikai célra szánt papírnak járó öko címkéjét (www.europa.eu.int/ecolabel)

AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS RAJTAD MŰLIK. Tegyük fogadalmat!

Brüsszel, 2006. augusztus 1.

Kedves Diákok!

Az éghajlatváltozás a Föld összes országát érintő globális fontosságú probléma. Biztos észrevettétek, hogy napjainkban egyre több hír szól a felmelegedésről, és már a világ politikai vezetői is rendszeresen tárgyalásokat folytatnak e témában.

Ha nem teszünk azonnali lépéseket az éghajlatváltozás ellen, a világ, amelyben élünk, néhány évtized múlva gyökeresen megváltozik. Általánosságban elmondható, hogy a levegő átlaghőmérséklete növekszik, a sarkvidéki jégtakarók olvadása következtében megemelkedik az óceánok vízszintje és így egyes szigetek és tengerpartok rövid időn belül eltűnnek. Egyre több vihar, áradás és aszály alakul ki, melynek következtében élelmiszer- és vízhiány léphet fel a világ számos területén, és egyes éghajlatra érzékeny állat- és növényfaj, mint a jegesmedvék és a pingvinek, kihalnak.

Lehetőségünk van mindezt megakadályozni, de ehhez szükség van arra, hogy a kormányok és az érintett iparágak vezetői mellett mindenki személyesen is szerepet vállaljon az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. Az éghajlatváltozás legfőbb kiváltó oka energiatermelésünk és -felhasználásunk módja, ahogy otthonainkat fűtjük, ahogy gyárainkat energiával ellátjuk, ahogy autóinkat használjuk. Ezeknek a szokásoknak a megváltoztatásával és az energia felelősségteljesebb felhasználásával csökkenthetjük a széndioxid és más üvegházhatást okozó gázok kibocsátását, amelyek jelentős szerepet játszanak az éghajlatváltozás kialakulásában.

Az Európai Bizottság kampányt indított az Európai Unióban, hogy felhívja a figyelmet az éghajlatváltozásra és arra, hogy mit tehetünk annak megakadályozása érdekében. A kampány részeként egy rövid brosúrát készítettünk a diákok számára, amelyben hasznos információkat találhatnak az éghajlatváltozásról és arról, hogy mit tehetnek a hatások csökkentése érdekében. Arra kérünk Benneteket, hogy írjatok alá egy fogadalmat (lásd a hátoldalt) arról, hogy a mindennapjaitokban tett apró változtatásokkal csökkentitek a széndioxid kibocsátást.

Fontos, hogy megismerjétek az éghajlatváltozás okait és lehetséges következményeit. Néhány év múlva ugyanis nagy valószínűséggel a jelenlegieknél is komolyabb problémákat okozhat a felmelegedés. Hasznos lenne, ha erről az osztályban is beszélnétek. Ha az osztályban mindenki aláírja a fogadalmat, együtt követhetitek nyomon az erőfeszítéseiteket, és megoszthatjátok a globális felmelegedés elleni küzdelemről szerzett tapasztalataitokat.

A fogadalom további információkkal és oktatási anyaggal együtt megtalálható a www.climatechange.eu.com című weboldalon is.

Az éghajlatváltozás elleni küzdelem napjainkban az emberiség egyik legnagyobb kihívása. Reméljük, hogy Ti és az iskolátok is csatlakozik hozzánk az éghajlatváltozás legyőzése érdekében.

Üdvözlettel,

Stavros Dimas

Környezetvédelmi biztos

TEKERD LE! KAPCSOLD KI! HASZNOSÍTSD ÚJRA! SÉTÁLJ! VÁLTOJTASS!

Az éghajlatváltozás rajtad múlik

Milyen időnk lesz ma?

Sokat beszélünk az időjárásról, ami nem csoda, ha belegondolunk, milyen nagy hatással van a mindennapjainkra: a közérzetünkre, az öltözködésünkre vagy akár arra, hogy mit eszünk. Az időjárás nem egyenlő az éghajlattal: az éghajlat egy adott földrajzi egység jellemző időjárása.

Normális dolog, hogy változik az éghajlat?

Az éghajlat – különböző természetes okok miatt – mindig változott és változni is fog. A legújabb kutatások szerint azonban az elmúlt évtizedek során a különböző ipari és mezőgazdasági tevékenységek következtében a normális mértéket meghaladó változások történtek.

Miért történik mindez?

A napsugárzás felmelegíti a Föld felszínét. Ahogy a hőmérséklet növekszik, a hőenergia visszakerül az atmoszférába. Egy része elnyelődik, vagy visszaverődik a Földre olyan üvegházhatású gázok közreműködésével, mint a szén-dioxid, a vízpára, a nitrogén-oxid, a metán vagy az ózon. Ezt a természetes folyamatot üvegházhatásnak nevezzük, ami nélkül nem lenne élet a bolygónkon, ugyanis az átlagos globális hőmérséklet -18°C lenne.

Az elmúlt évszázad során az emberi tevékenység rányomta bélyegét a környezetre. Az atmoszférában található üvegházhatású gázok koncentrációja ma magasabb, mint az elmúlt 650.000 év során valaha. Ez azt eredményezte, hogy az átlaghőmérséklet globálisan $0,74^{\circ}\text{C}$ fokkal, Európában pedig 1°C fokkal emelkedett.

Az üvegházhatású gázok koncentrációjának 80%-a szén-dioxid. Ez a hatalmas mennyiség az energiatermeléshez használt gáz, olaj, szén és egyéb tüzelőanyagok elégetésével jut az atmoszférába. Más üvegházhatású gázok a különböző ipari vagy mezőgazdasági tevékenységek, illetve a hulladékok révén kerülnek a levegőbe.

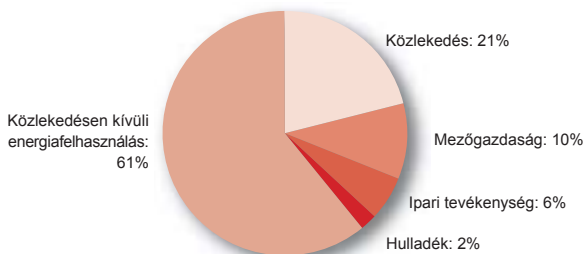

Tudtad...?

- A 11 legmelegebb feljegyzett év mind 1990 után volt.
- A tudósok számításai szerint a globális átlaghőmérséklet ebben az évszázadban 1,1–6,4 °C fokkal nőhet akkor, ha nem teszünk lépéseket a kibocsátás csökkentésére.

Hozzájárulnak az európaiak a probléma növekedéséhez?

Üvegházhatású gázok kibocsátása az EU-ban 2003-ban

Tudtad...?

- Minden európai évente 11 tonnányi üvegházhatású gázt bocsát ki, amelyből majdnem 9 tonna szén-dioxid.
- A háztartások felelősek az EU szén-dioxid kibocsátásának nagyjából 20%-áért. Az EU-ban az energia egyharmadát a háztartások használják fel.
- A személyautók felelősek az EU szén-dioxid kibocsátásának 10%-áért.
- A világ össznépességének csak 7%-a él Európában, ugyanakkor az európaiak használják a világ ökológiai forrásainak 20%-át.
- Egy európai ember átlagosan napi 1 kg hulladékot termel.

Milyen következményekkel jár a klímaváltozás?

- **Olvad a sarkvidékeket borító jégtakaró.** Az Északi-sarknál a tengerfelszínt borító jégréteg az elmúlt évtizedek alatt számottevően csökkent, a Déli-sarkon pedig az Antarktisz borító jégréteg elvesztette a stabilitását.
- **Eltűnnek a gleccserek.** Valószínűleg a svájci Alpok gleccsereinek 75%-a el fog tűnni 2050-re.
- **Emelkedő tengerszintek.** Az elmúlt évszázadban 12–22 centiméterrel emelkedett a tengerek szintje, és az előrejelzések szerint ebben az évszázadban további 59 centiméter növekedés várható. Ezek az előrejelzések azonban nem számolnak a Grönlandról és Antarktiszról kiinduló jégfolyásokban bekövetkező gyors változásokkal, ami azt jelenti, hogy ennél magasabb értékekre is számítani lehet.
- **Szélsőséges időjárás: viharok, árvizek, szárazság és kánikula.** Az elmúlt évtizedben háromszor annyi időjárással összefüggő természeti katasztrófa történt világszerte, mint a hatvanas években. Égetően forró volt a 2003-as nyár, amely augusztus első két hetében 35 000 európai idő előtti halálát, hatalmas erdőtüzeket és több mint 10 milliárd euró anyagi kárt okozott a mezőgazdaságban. 2070-től kezdődően ez a kánikula akár minden második évben megismétlődhet Európában.
- **Veszélyben a biológiai sokszínűség.** Sok olyan állat és növény van, amely nem lesz képes a megváltozott hőmérsékleti viszonyokhoz alkalmazkodni. Különösen veszélyeztetettek a jegesmedvék, a fókák, a rozmárok és a pingvinek.

Ez nagyon komolyan hangzik! Mit teszünk ellene?

1992-ben született meg az ENSZ Éghajlatváltozási Keretegyezménye, 1997-ben pedig a Kiotói Egyezmény. Ez utóbbi célja, hogy a fejlett ipari országok csökkentsék az atmoszférába bocsátott üvegházhatást okozó anyagok mennyiségét. Az egyezmény lehetőséget biztosít az iparilag fejlődő országok számára, hogy egy másik országtól kvótát vásároljanak, vagyis abban az esetben nem kell teljesíteniük az egyezményben vállalt csökkentést, amennyiben a másik ország vállalja, hogy a saját kvótáján túl csökkenti a gáz kibocsátást.

Az Európai Bizottság rengeteg különböző intézkedéssel segíti a tagállamokat abban, hogy a kiotói célokat elérhessék.

A Kiotói Jegyzőkönyv kibocsátás-csökkentésre vonatkozó célkitűzései 2012-ben járnak le. Az EU szilárd meggyőződése, hogy ezt követően nagyszabású globális megállapodásra van szükség az éghajlatváltozás elleni küzdelem fokozására. A veszélyes mértékű globális felmelegedés megakadályozásához az üvegházhatást okozó gázok kibocsátását 2050-re az 1990-es szintekhez képest nagyjából a felére kell csökkenteni, a fejlett országok kibocsátását pedig 60–80%-kal.

“Az emberek hajlamosak azt hinni, hogy a személyes döntéseikkel nem befolyásolhatják közös érdekeinket. Pedig, nagyon is befolyásolhatják. Ahogy mi okoztuk a klímaváltozást, épp úgy tehetünk is ellene. Mindenki hozzájárulhat ehhez a küzdelemhez, ha olyan döntéseket hoz, amelyek kifejezik a környezet iránti tiszteletet.”

**Az EU környezetvédelmi biztosa,
Stavros Dimas**

Sok vállalat már környezetbarát módszerekkel állítja elő termékeit. Az autógyártók például arra töreksenek, hogy a gépkocsik üzemanyag felhasználása hatékonyabb legyen, mivel így csökken a szén-dioxid kibocsátás.

Többet szeretne tudni? Látogassa a meg www.eea.europa.eu weboldalt.

Az alábbi honlapon bővebb információkat találhat az Európai Bizottság Környezetvédelmi Főigazgatószékéről: http://www.europa.eu.int/comm/environment/climat/home_en.htm

Én hogyan segíthetek? Tégy meg néhány egyszerű lépést!

Mindenki fontos szerephez juthat az éghajlatváltozás elleni küzdelemben. Az alábbiakban találsz néhány egyszerű lépést, amelyeket te is könnyen megtehetsz.

TEKERD LE!

- Ne fűtsd túl az otthonodat! A háztartásokban használt energia 70%-a fűtésre megy el. Ha csak 1°C fokkal csökkentitek az otthoni hőmérsékletet, akár 7%-kal csökkenhet a fűtésszámla.
- Takarékoskodj a meleg vízzel! A fürdés helyett inkább zuhanyozz, ehhez négyszer kevesebb energia szükséges.
- Mindig csak annyi vizet forralj fel, amennyire éppen szükséged van!
- Amikor szellőztetsz, hagyd az ablakot tárva néhány percre, majd csukd be újra. Ez jobb módszer, mint hosszú időn keresztül tartó szellőztetéssel hagyni a meleget elszökni.
- Olvaszd le a hűtőszekrényt rendszeresen! Ezzel a felhasznált energia akár 30%-át is megspórolhatod.
- Ne kapcsolj le a hűtőt a legnagyobb fokozatra! Ha a hőmérséklet 5°C alatt van, attól még az ételek nem maradnak hosszabb ideig frissek, egyszerűen csak több energiát fogyaszt.
- Ne rakj forró vagy meleg ételt a hűtőbe, hagyd, hogy előbb kihűljön!

KAPCSOLD KI!

- Ne felejtse el leoltani a lámpát, ha már nincs rá szükséged!
- Ne hagyd a tévét, hifit vagy a számítógépet készenléti (standby) módban!
- Ha az akkumulátor már feltöltődött, ne hagyd a mobiltelefonodat a töltőn! Így ugyanis az elektromos áram 95%-a kárba vész, mivel csak 5%-ot használ a készülék a tényleges feltöltésre.
- Használj energiatakarékos égőket! Ezek tovább tartanak és ötször kevesebb áramot használnak, mint a hagyományos villanykörték.
- Amikor a szüleid új háztartási gépet vásárolnak, kérd meg őket, hogy olyan terméket válasszanak, amelyen az európai „A+” fokozatú minősítés szerepel, mivel ezek a leghatékonyabbak az energiafelhasználás szempontjából.
- Ha fogmosás közben nem folytatod a vizet, akár több liter vizet is megtakaríthatsz.

HASZNOSÍTSD ÚJRA!

- Ha bevásárolni méész, az eldobható nejlonzsatyrok helyett inkább többször használható táskát vigyél!
- Vidd vissza az üres üvegeket! Gyűjtsd külön a papírt, a kartont és az alumínium dobozokat a többi hulladéktól. Az alumínium dobozok újrahasznosításához tizedannyi energia kell, mint újak előállításához.
- Ha van kertetek, komposztáld a biológiaiilag lebomló hulladékokat.
- Olyan termékeket vásárolj, amelyeket csak a szükséges csomagolással láttak el!
- Az uzsonnádat dobozban vidd magaddal, ne fóliába vagy papírzacskóba csomagolva!

SÉTÁLJI!

- Néhány kilométeres távolság esetén – robogó vagy autó helyett – menj gyalog vagy kerékpározz!
- Ha messzebb méész, vedd igénybe a tömegközlekedést: menj villamossal, busszal vagy utazz vonattal.
- Ha nyaralni mentek, vedd figyelembe, hogy a repülőgépek óriási mennyiségű szén-dioxidot bocsátanak az atmoszférába. A repülés a világon a leggyorsabb ütemben növekedő forrása a szén-dioxid kibocsátásnak.
- Ha a szüleid autó vásárlását tervezik, kérd meg őket, hogy válasszanak hatékony üzemanyag-fogyasztású autót, így az üzemeltetési kiadásai is csökkeni fognak! Az európai jogszabályok szerint az autógyártóknak fel kell tüntetniük az adott gépkocsi szén-dioxid kibocsátását és üzemanyag-fogyasztását.

EGYÉB TEVÉKENYSÉGEK

- Ültess egy fát az iskola udvarán, a kertetekben vagy az otthonod környékén! Őt fa – az élettartamuk során – nagyjából 1 tonnányi szén-dioxidot tud tárolni.
- Olyan termékeket vásárolj, amelyeken megtalálható az európai öko-címkét jelző kis virág.
- Használj minél kevesebb papírt: fénymásolásnál a papír mindkét oldalára másolj, intézd e-mailben a levelezésedet.
- Vásárolj az adott évszakra jellemző élelmiszereket, amelyeket helyben állítanak elő. Ez nemcsak egészségesebb, de a környezet számára is előnyösebb.

Alulírott, _____ ezennel fogadom, hogy felelősen gondolkodó állampolgárként csökkenteni fogom a szén-dioxid kibocsátást azáltal, hogy megteszem az ehhez szükséges apró lépéseket a napi életvitem során.

Dátum: _____

Ország: _____

Aláírás:

Tanúim: _____ és _____

(A tanúknak 18 évnél idősebbnek kell lenniük, valamint hajlandónak arra, hogy segítsenek neked a fenti fogadalom megtartásában).

Tanúk aláírása:

VÁLTOZTASS!

TEKERD LE! KAPCSOLD KI! HASZNOSÍTSD ÚJRA! SÉTÁLJ!

Jegyezd fel, hogy milyen lépéseket tettél az éghajlatváltozás ellen! 6 héten keresztül pontozd magad, majd az időszak végén összesítsd ezeket, és nézd meg milyen eredményt értél el.

	1.hét:	2.hét:	3.hét:	4.hét:	5.hét:	6.hét:
Tekerd le!						
Kapcsold lejjebb a lakásokot fűtését 1°C fokkal egy héten keresztül! <i>10 pont.</i>						
Csukd be a fűtött szobák ajtóit és ablakait egy héten keresztül! <i>5 pont.</i>						
Fürdés helyett válaszd a gyors zuhanyozást egy héten keresztül! <i>5 pont.</i>						
Ne hagyd a hűtő ajtaját nyitva! Gondold át, mit szeretnél kivenni mielőtt kinyitod az ajtót! Ha sikerül ezt egy héten keresztül elvégezni, <i>1 pontot</i> kapsz.						
Kapcsold ki!						
Kapcsold le a lámpát, ha kimész a szobából! <i>5 pont</i>						
Egy héten keresztül húzd ki a mobilod töltőjét, ha az akkumulátor már töltve van. <i>1 pont.</i>						
Ne hagyd készenléti üzemmódban, hanem kapcsold ki teljesen a tévét, a hifit és a számítógépet egy héten keresztül. <i>5 pont.</i>						
Hasznosítsd újra!						
Vidd vissza az üres üvegeket egy héten keresztül! <i>1 pont.</i>						
Az eldobható műanyag palack helyett egy héten keresztül újratölthető üvegben vidd magaddal az innivalódat! <i>5 pont.</i>						
Bevásárlótáskával vagy már meglévő nejlonszattyórral menj vásárolni egy héten keresztül! <i>5 pont.</i>						
Sétálj!						
Gyalogolj, kerékpározz vagy menj tömegközlekedési eszközzel az iskolába és haza! Minden egyes kilométer <i>1 pont.</i>						
Egyebek*						

*Keresd fel a www.climatechange.eu.com honlapot!

Összpontszámod 6 hét után:.....

Neved és aláírásod:.....

Tanúk (nevek és aláírásuk):.....

VÁLTOZTASS!

TEKERD LE! KAPCSOLD KI! HASZNOSÍTSD ÚJRA! SÉTÁLJ!

Tedd meg a szükséges lépéseket az iskolában, otthon, az ifjúsági központban vagy a sportklubban.

Közösen cselekedni mindig nagyobb öröm!

- Tervezz olyan posztereket, amelyek arra biztatják az embereket, hogy változtassanak apró dolgokon az életükben: kapcsolják le a lámpát, gyalogoljanak autóvezetés helyett, hasznosítsák újra az anyagokat stb.! Tedd ki a posztereket az iskolában, az ifjúsági központban vagy a sportklubban!
- Beszélj az iskolai vezetéssel az osztályterem fűtésének és szellőztetésének környezetbarát megoldásairól, a papír és egyéb hulladék újrahasznosításának lehetőségeiről! ■

Kapcsolódó linkek:

<http://www.energiaklub.hu>

<http://www.kornyezetvedelem.lap.hu>

<http://www.kvvm.hu>

<http://www.kvvm.hu/szakmai/klima>

<http://www.orszagoszoldhatosag.gov.hu>

„AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS RAJTUNK MÚLIK” FOGADALOM

Mi, a(z)

(az iskola és az osztály) tanulói ezennel fogadjuk, hogy felelősen gondolkodó állampolgárként csökkenteni fogjuk a szén-dioxid kibocsátást azáltal, hogy megtesszük az ehhez szükséges apró lépéseket a napi életvitelünk során.

Dátum: Ország:

Az iskola címe:

.....

.....

Az iskola telefonszáma:

A tanár neve:

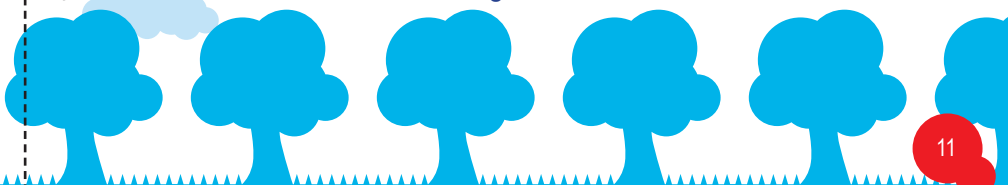
A tanár e-mail címe:

Az aláírt fogadalmakat küldjék el a

pledge@climatechange.eu.com

e-mail címre, vagy az alábbi postai címre:

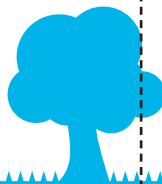
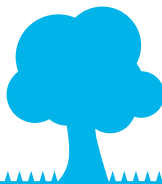
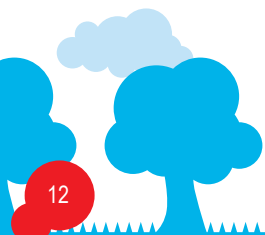
European Commission
Environment DG
Information Centre
Office: BU-9 00/11
B-1049 Brussels
Belgium

Aláírások:

Név	Születési dátum	Aláírás

Európai Bizottság

AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS RAJTAD MŰLIK.

Luxembourg: Az Európai Közösségek Hivatalos Kiadványainak Hivatala

2007 — 16 oldal — 13,5 x 20,2 cm

ISBN 978-92-79-06212-4

AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁS RAJTAD MÚLIK.

ISBN 978-92-79-06212-4

9 789279 062124